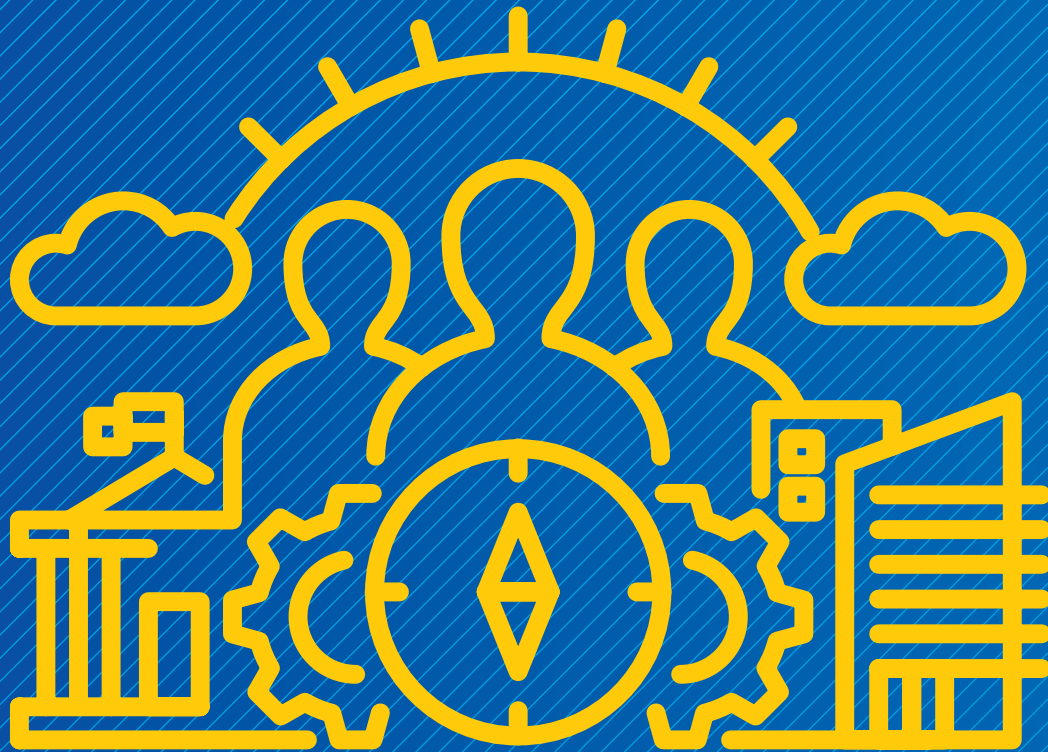




Bosnian version



Smjernice DG NEAR za podršku EU civilnom društvu iz regije proširenja za period 2021-2027. godine

Izradio DG NEAR uz podršku projekta „EU TACSO 3“
Skoplje, juni/lipanj 2022. godine

Sadržaj

Sažetak	2
1 Civilno društvo – ključni element agende proširenja	3
2 Saradnja EU s civilnim društvom – ključne strateške obaveze EU	4
3 Definicija civilnog društva	6
4 Podrška EU civilnom društvu u sklopu programa IPA III	7
5 Osnove za specifične ciljeve i pokazatelje Smjernica	10
6 Mjerenje rezultata i efekata	10
Dodatak A Okvir za rezultate	11
1 Uspostavljeno podsticajno okruženje za aktivnosti civilnog društva.	13
2 Ojačani saradnja i partnerstvo između OCD-a i institucija javnog sektora.	23
3 Povećani kapaciteti i otpornost OCD-a za provođenje njihovih aktivnosti.	27



Prva verzija „Smjernica za podršku EU civilnom društvu u zemljama regije proširenja za period 2014-2020. godine“ (u daljem tekstu: EUCSG) izrađena je 2013., kroz konsultacije koje su uključivale ključne aktere iz regije. Ova revidirana verzija zasniva se na stečenim saznanjima i povratnim informacijama predstavnika organizacija civilnog društva (u daljem tekstu: OCD-a), institucija javnog sektora i drugih zainteresovanih strana prikupljenih u više navrata, tačnije na Forumu civilnog društva zapadnog Balkana i Turske održanom u Skoplju, Sjeverna Makedonija, 22-23.01.2020., putem virtualnih konsultacija tokom 2020. godine te konsultacija provedenih u svakoj od zemalja korisnica programa Instrumenta pretprijetne pomoći /engl. Instrument for Pre-accession Assistance – IPA/ u februaru/veljači i martu/ožujku 2021. godine. U nju su ugrađeni i nalazi procjene Programa podrške civilnom društvu /engl. Civil Society Facility – CSF/ iz 2017. i nalazi procjene saradnje EU s civilnim društvom iz susjednih regija, regije proširenja i Rusije u periodu 2007-2018. godina. Posebna pažnja posvećena je definisanju pokazatelja rezultata koje je moguće objektivno pratiti.

Izradila Generalna direkcija za susjedstvo i pregovore o proširenju / engl. Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations – DG NEAR/ uz podršku projekta „EU TACSO 3“ Skoplje, juni/lipanj, 2022. godine

Generalna direkcija za susjedstvo i pregovore o proširenju



Ove smjernice su namijenjene osoblju EU, civilnom društvu u regiji proširenja te svima koji rade na kreiranju politika i zvaničnicima zemalja korisnica IPA programa.



SAŽETAK

Ovim Smjericama predstavljene su rezultati čijem ostvarenju će težiti podrška Evropske unije (u daljem tekstu: EU) za civilno društvo u regiji proširenja u periodu 2021-2027. godina. Namijenjene su trima ciljnim grupama:

- » **osoblju EU**, kao pomoć kod koncipiranja i pružanja podrške EU za civilno društvo te kod analiziranja stanja civilnog društva u zemljama korisnicama IPA programa, uključujući procjenu napretka u zadovoljavanju kopenhagenskih političkih kriterija;
- » **civilnom društvu u regiji**, kako bi se osigurao zajednički stav o očekivanim rezultatima podrške EU za civilno društvo u smislu stvaranja podsticajnog okruženja, saradnje između civilnog društva i organa javne uprave, kao i učinaka i standarda koje bi OCD-a trebale ostvariti; i
- » **svima koji kreiraju javne politike i zvaničnicima zemalja korisnica IPA programa**, kao pomoć pri izradi i praćenju njihovih strategija i različitih vidova podrške razvoju civilnog društva, kroz određivanje relevantnih standarda i očekivanja – prvenstveno u smislu stvaranja podsticajnog okruženja za civilno društvo i uključivanja civilnog društva u donošenje javnih politika i proces evropskih integracija, naročito u vezi s klasterom osnovnih pregovaračkih poglavlja.

Način na koji zemlje korisnice IPA programa oslovljavaju ova pitanja predstavlja važan aspekt političkih kriterija, između ostalog i u kontekstu pregovora o pristupanju. Evropska komisija detaljno izvještava o njima u svojim Paketima o proširenju i to konkretno u sklopu klastera osnovnih pregovaračkih poglavlja uvedenog kao dio revidirane metodologije proširenja usvojene 2020. godine.

Smjernice su utemeljene na grupi **snažnih standarda**. Zasnovane su na pravnoj stečevini EU u oblasti vladavine prava (poglavlje 23 „Pravosuđe i osnovna prava“ i poglavlje 24 „Pravda, sloboda i sigurnost“) i drugim relevantnim međunarodnim i evropskim standardima. Pored toga, Smjernice su usklađene i s preporukama, mišljenjima i smjericama međunarodnih organizacija i različitih međuvladinih foruma. Primjenjuju standarde koje je civilno društvo izradilo konkretno za potrebe civilnog društva na globalnom planu.

U periodu 2021-2027. godina, podrška EU civilnom društvu i dalje će biti usredsređena na jačanje participativnih demokratija i procesa usklađivanja i integracije zapadnog Balkana i Turske sa EU kroz jačanje doprinosa koji u toj oblasti daje civilno društvo. Ona će biti usmjerena na ostvarivanje sljedeća tri ishoda:

Podsticajno okruženje za provođenje aktivnosti civilnog društva

- » Podsticajno okruženje u smislu zakona i politika za uživanje osnovnih prava i sloboda, s naglaskom na slobodi udruživanja, okupljanja i izražavanja.
- » Podsticajno finansijsko okruženje koje osigurava podršku održivosti OCD-a, uz postojanje odgovarajućih pravila o finansiranju i oporezivanju za civilno društvo.

Ojačani saradnja i partnerstvo između OCD-a i institucija javnog sektora

- » Institucije javnog sektora zemalja korisnica IPA programa uključuju OCD-a u postupke donošenja odluka, javnih politika i nadzor te prepoznaju njihov značaj za društvenu raspravu o javnim politikama i procesu evropskih integracija.
- » Institucije javnog sektora zemalja korisnica IPA programa doprinose jačanju civilnog društva tako što saraduju s njim u okvirima strateških politika i relevantnih institucionalnih mehanizama.

Povećani kapaciteti i otpornost OCD-a za učinkovitije provođenje njihovih aktivnosti

- » OCD-a su osposobljene za djelovanje, postupaju transparentno i odgovorno.
- » Djelovanje OCD-a se vodi vizijom, strateški je usmjereno i zasnovano na činjenicama.
- » OCD-i raspolažu adekvatnim kadrovima i finansijskim sredstvima.



1 Civilno društvo – ključni element agende proširenja

Član 49. Ugovora o Evropskoj uniji propisuje da svaka evropska država koja poštuje i koja se obaveže da će promovirati vrijednosti iz člana 2. Ugovora, odnosno poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, može podnijeti zahtjev za članstvo u EU. Osnaženo civilno društvo igra značajnu ulogu u osiguravanju primjene ovih načela u praksi i predstavlja ključnu komponentu svakog demokratskog društva.

Regija proširenja suočava se s nizom izazova u oblastima poput vladavine prava, uključujući nezavisnost sudstva, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, te sloboda medija, kao i ekonomskog razvoja, zaštite životne sredine i društvene kohezije. Civilno društvo može značajno doprinijeti rješavanju ovih pitanja kroz aktivnosti zastupanja, praćenja, inovacija, pružanja usluga i vršenja nadzora. OCD-a su ključni partneri u ostvarivanju dugoročnih transformacionih društvenih promjena.

Kada je riječ o demokratskom upravljanju, OCD-i utiču na to da se od institucija zemalja korisnica IPA programa traži veća transparentnost, odgovornost i djelotvornost, pospješuju usmjerenost na potrebe građana i doprinose procesima regionalne integracije i pomirenja.

Osim toga, uključivanje civilnog društva u proces proširenja može doprinijeti boljem razumijevanju reformi potrebnih za ispunjenje uslova za članstvo u EU među građanima i tako pomoći da se osigura da se evropske integracije zasnivaju na njihovom stvarnom učešću u javnoj debati.

Način na koji zemlje korisnice IPA programa oslovljavaju ova pitanja predstavlja bitan aspekt političkih kriterija. Evropska komisija detaljno izvještava o njima u svojim Paketima o proširenju i to konkretno u sklopu klastera osnovnih pregovaračkih poglavlja uvedenog kao dio revidirane metodologije proširenja usvojene 2020. godine.





2 Saradnja EU s civilnim društvom – ključne strateške obaveze EU

U saopštenju iz 2012. godine „Korijeni demokratije i održivog razvoja: saradnja Evrope s civilnim društvom u oblasti vanjskih odnosa“², Evropska komisija je dala pregled preduslova i prioriteta za podršku EU organizacijama civilnog društva u kontekstu vanjskih odnosa. Za regiju proširenja posebno je izrađen detaljniji alat za podršku i praćenje razvoja civilnog društva pod nazivom „Smjernice za podršku EU civilnom društvu u zemljama regije proširenja za period 2014-2020. godine“³.

Strukturirano učešće OCD-a u donošenju javnih politika i odluka ključni je prioritet EU. Saopštenje „Korijeni demokratije i održivog razvoja“ ukazuje da se pravni propisi, javne politike i programi moraju razvijati, provoditi, pratiti i ocjenjivati na otvoren, transparentan i inkluzivan način i adekvatno obuhvatati i ostvarivanje i zadovoljavanje ljudskih prava.

U saopštenju Evropske komisije „Kredibilna perspektiva proširenja i pojačano angažovanje EU u zemljama zapadnog Balkana“⁴ iz 2018. godine također se zahtjeva strukturirani dijalog sa osnaženim civilnim društvom i podcrtava potreba za podsticajnim okruženjem za rad OCD-a. Osim toga, u internoj agendi EU „Bolja regulativa“, Evropska komisija se obavezuje da pomnije sluša glas građana i drugih zainteresovanih strana i da osigura da strane zahvaćene određenim politikama dobiju priliku doprinijeti unapređivanju istih. U „Agendi za održivi razvoj do 2030. godine“ i „Evropskom konsenzusu o razvoju“ ponavlja se ta obaveza i poziva na jača i inkluzivnija partnerstva između većeg broja zainteresovanih strana.

U sklopu saopštenja „Unapređenje pristupnog procesa – kredibilna EU perspektiva za zapadni Balkan“⁵ iz 2020. godine uvedena je nova metodologija za pregovore prema kojoj su aktuelna pregovaračka poglavlja


² COM(2012) 492, „Korijeni demokratije i održivog razvoja“, završna verzija od 12.09.2012. godine

³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/guidelines-eu-support-civil-society-enlargement-countries-2014-2020_en

⁴ COM(2018) 65, „Kredibilna perspektiva proširenja i pojačano angažovanje EU u zemljama zapadnog Balkana“, završna verzija od 06.02.2018. godine

⁵ COM(2020) 57, „Unapređenje pristupnog procesa – kredibilna EU perspektiva za zapadni Balkan“, završna verzija od 05.02.2020. godine





grupisana u šest tematskih klastera, uključujući klaster osnovnih pregovaračkih poglavlja, koji obuhvata pravosuđe i osnovna prava, vladavinu prava, demokratske institucije i javnu upravu. Osnovu tog klastera čini pravna stečevina EU u oblasti vladavine prava (poglavlje 23 „Pravosuđe i osnovna prava“ i poglavlje 24 „Pravda, sloboda i sigurnost“) i drugi relevantni međunarodni i evropski standardi. Pregovori o osnovnim poglavljima otvaraju se prvi i zatvaraju posljednji i određuju opći tok pregovora pa će, dakle, ova problematika dodatno dobiti na značaju u pristupnim pregovorima.

Veći naglasak na osnovnim oblastima u pristupanju EU u skladu je s većim fokusom na jačanju i promovisanju osnovnih vrijednosti EU u sklopu EU putem niza novijih inicijativa EU, uključujući „Evropski akcioni plan za demokratiju“⁶, novi „Evropski mehanizam za vladavinu prava“⁷ i novu „Strategiju EU za jačanje primjene Povelje

o osnovnim pravima“⁸.

U oktobru/listopadu 2020., Evropska komisija je usvojila „Ekonomski i investicioni plan za zapadni Balkan“⁹ kako bi podstakla ekonomski i socijalni razvoj i oporavak u regiji. Za realizaciju plana izdvojeno je devet milijardi eura bespovratnih sredstava EU, kojima će se aktivirati još 20 milijardi eura investicija. On podrazumijeva ulaganja u vodeće projekte u oblastima transporta, energetike, zelene i digitalne tranzicije, privatni sektor i unapređenje kadrova, a sve u cilju ostvarivanja održivog rasta i zapošljavanja. Plan uključuje i podršku regionalnoj ekonomskoj integraciji, kako bi se podstaklo ubrzano približavanje EU a time, u konačnici, ubrzao i sam postupak evropskih integracija. Realizacija plana mora teći uporedo s reformama a široka uključenost civilnog društva od ključnog je značaja za nju.

⁶ COM(2020) 790 „Evropski akcioni plan za demokratiju“ (u daljem tekstu: EDAP), završna verzija od 03.12.2020., ima za cilj povećati otpornosti demokratskih društava u EU putem mjera jačanja medijskih sloboda i pluralizma u funkciji borbe protiv dezinformacija i osiguravanja slobodnih i pravednih izbora.

⁷ „Evropski mehanizam za vladavinu prava“ uređuje postupak za godišnji dijalog Evropske komisije, Vijeća/Savjeta EU i Evropskog parlamenta s državama članicama EU, kao i državnim parlamentima, civilnim društvom i drugim zainteresovanim stranama. Izvještaji o vladavini prava EU-27 koji se objavljuju na godišnjem nivou od 2020. godine predstavljaju okosnicu ovog novog procesa.

⁸ COM(2020) 711 „Strategija EU za jačanje primjene Povelje o osnovnim pravima“, završno izdanje od 02.12.2020., ima za svrhu osigurati da države članice i institucije EU djelotvorno primjenjuju Povelju i povećati svijest građana o njihovim pravima uređenim Poveljom. U njoj se prepoznaje ključna uloga organizacija civilnog društva i drugih strana koje rade na zaštiti prava i naglašava da im se treba omogućiti da djeluju bez straha u okruženju koje im pruža podršku.

⁹ COM(2020) 641 „Ekonomski i investicioni plan za zapadni Balkan“, završna verzija od 06.10.2020. godine.




3 Definicija civilnog društva

Civilno društvo je izuzetno heterogeno i obuhvata čitav niz aktera i ciljeva. Sa stanovišta EU, organizacije civilnog društva obuhvataju širok spektar aktera s višestrukim ulogama i mandatima, pod čime se podrazumijevaju sve nedržavne, neprofitne, nezavisne i nenasilne strukture putem kojih se pojedinci organizuju radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i ideala, bilo da su oni politički, kulturni, vjerski, ekološki, socijalni ili ekonomski, u vezi sa zdravljem, itd. To uključuje, između ostalog: nevladine organizacije, organizacije koje predstavljaju autohtono stanovništvo, organizacije žena i mladih, organizacije dijasporne, migrantske organizacije, lokalna profesionalna udruženja i grupe građana, zadruge, udruženja poslodavaca i sindikate (socijalne partnere), organizacije koje zastupaju određene ekonomske i društvene interese, organizacije koje se bore protiv korupcije i prijevara i promovišu

dobro upravljanje, organizacije koje se zalažu za poštovanje građanskih prava i organizacije koje se bore protiv diskriminacije, lokalne organizacije (uključujući mreže) uključene u decentralizovanu regionalnu saradnju i integraciju, organizacije potrošača, ekološke, prosvjetne, kulturne, naučno-istraživačke organizacije, univerzitete, vjerske ustanove, udruženja i zajednice, filozofske i nekonfesionalne organizacije, neprofitne medije i sva nevladina udruženja i nezavisne fondacije, uključujući nezavisne političke fondacije¹⁰.

EU cijeni raznolikost i specifičnosti OCD-a i saraduje s transparentnim, odgovornim i sposobnim OCD-a koje dijele njenu posvećenost društvenom napretku i osnovnim vrijednostima mira, slobode, jednakopravnosti i ljudskog dostojanstva.

 EU cijeni raznolikost i specifičnosti OCD-a i saraduje s transparentnim, odgovornim i sposobnim OCD-a

¹⁰ Ova opća definicija ustanovljena je u Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju (u daljem tekstu: NDICI), Tematski program za organizacije civilnog društva – višegodišnji indikativni program za period 2021-2027. godine. Napominjemo da se za potrebe poziva na podnošenje prijedloga projekata u sklopu programa IPA III mogu primjenjivati konkretniji kriteriji.



4 — Podrška EU civilnom društvu u sklopu programa IPA III

U 2008. godini, Evropska komisija je uspostavila Program podrške civilnom društvu i medijima /engl. Civil Society Facility and Media Programme – CSF/ kao sveobuhvatni finansijski okvir za podršku civilnom društvu i medijima u sklopu Instrumenta pretprijetne pomoći IPA. U okviru programa IPA II, EU je predvidjela korištenje preko 330 miliona eura putem CSF-a.

EU planira nastaviti podržavati civilno društvo i u sklopu novog finansijskog okvira za period 2021-2027. godina. Uredba o IPA III jasno navodi da sredstva mogu biti dodijeljena za svaki vid podrške stvaranju podsticajnog okruženja za djelovanje civilnog društva te razvoju njegovih kapaciteta, nezavisnost i pluralizma. Programski okvir IPA III¹¹ u više navrata ističe podršku civilnom društvu, kako u horizontalnom tako i u smislu konkretnih tematskih prioriteta.

Opći cilj Programa podrške civilnom društvu u periodu 2021-2027. je jačanje participativnih demokratija i procesa usklađivanja sa EU i evropskih integracija u regiji proširenja putem unapređenog doprinosa civilnog društva.

Cilj će predstavljati tri krovna ishoda, kao elementi koji civilnom društvu omogućavaju da izvršava svoju funkciju u svim tematskim oblastima djelovanja:



Podsticajno okruženje za provođenje aktivnosti civilnog društva.



Ojačani saradnja i partnerstvo između OCD-a i institucija javnog sektora.



Povećani kapaciteti i otpornost OCD-a za učinkovitije provođenje njihovih aktivnosti.

Odjeljci u nastavku teksta pružaju opći uvid u ova tri ishoda a više detalja o njima su dati u Dodatku A. Okvir za rezultate. »

¹¹ C(2021) 8914 Provedbena odluka Evropske komisije, završna verzija od 10.12.2021. godine, kojom se usvaja Programski okvir Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA III) za period 2021-2027. godine, https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2022-01/C_2021_8914_COMMISSION_IMPLEMENTING_DECISION_EN.pdf



4.1 Uspostavljeno podsticajno okruženje za provođenje aktivnosti civilnog društva

Sve zemlje koje se žele priključiti EU dužne su uspostaviti i održavati odgovarajuće pravno, pravosudno i administrativno okruženje koje omogućuje uživanje osnovnih prava i sloboda, s naglaskom na slobodama udruživanja, okupljanja i izražavanja. To podrazumijeva transparentne i nediskriminativne postupke za registrovanje OCD-a, slobodan i nezavisan rad i saradnju između građana, u

formalnom i neformalnom smislu, bez nesrazmjernog ili neopravdanog miješanja države, uključujući i kod oslovljavanja izazova poput terorizma, ekstremizma, pranja novca i korupcije. Neophodno je i postojanje povoljnog finansijskog okruženja kakvo pomaže održivost OCD-a i osigurava adekvatna sredstva za uživanje njihovih prava u praksi. Pravni propisi većine država članica EU pred-

viđaju dodatne pogodnosti za OCD-a koji obavljaju ono što se smatra poslovnima od javnog interesa. To je moguće ostvariti kroz uvođenje povoljne poreske regulative za privatne donacije, članarine i filantropiju. Neposredna javna finansijska i nefinansijska podrška trebalo bi da se pruža na transparentan, odgovoran, pravedan i nediskriminativan način.

4.2 Pojačani saradnja i partnerstvo između OCD-a i organa/institucija javnog sektora zemalja korisnica IPA programa

Učešće civilnog društva je ključni faktor za osiguravanje dobrog upravljanja, izrade i primjene pravnih propisa i politika kroz koje se odražavaju potrebe stanovništva i koje prihvataju oni na koje se odnose. Ono je bitno i za sve reforme koje su korisnici IPA programa dužni provesti u sklopu svojih agendi evropskih integracija.

Strukture i mehanizmi za saradnju između organa javnog sektora i OCD-a trebalo bi da omogućuje svrsishodno uključivanje i stvarne konsultacije sa OCD-a, kao i razmatranje njihovog doprinosa u postupcima donošenja odluka. Slobodan, jasan i pristupačan protok informacija o pitanjima od javnog

interesa je od ključnog značaja. Potrebno je ispoštovati minimalne standarde za konsultacije, uključujući funkcionalne mehanizme za osiguravanje prikupljanja povratnih informacija.

4.3 Povećani kapaciteti i otpornost OCD-a za učinkovitije provođenje njihovih aktivnosti

EU će saradivati sa svim OCD-a koji su posvećeni jačanju sopstvene otpornosti i kapaciteta za djelotvorno ostvarivanje svoje misije. Kao akteri participativne demokratije i društvenog napretka, OCD-a moraju raditi i na unapređenju i očuvanju vlastite nezavisnosti, reprezentativnosti, transparentnosti i odgovornosti. To uključuje, primjera radi, jačanje članstva i poštovanje visokih internih standarda upravljanja. EU će podrža-

ti i OCD-a koji nastoje povećati svoju djelotvornost u ostvarivanju održivih rezultata u pripadajućim društveno-političkim okruženjima (lokalnim, centralnim, regionalnim) i u tematskim oblastima svog djelovanja. To može uključivati podršku unapređenju kapaciteta za analiziranje, praćenje i zastupanje, kao i za umrežavanje, koaliranje i uključivanje u postupke donošenja odluka i javnih politika zasnovano na činjenicama. I

konačno, finansijska održivost iziskuje širenje članstva i unapređene kapacitete za diversifikovan pristup prikupljanju sredstava kojim se ciljaju i javni i privatni izvori prihoda. Istinska kultura aktivnog građanstva zahtijeva diversifikovan, stabilan izvor privatnih i javnih sredstava i da je svi učesnici prihvate kao svoju.



4.4 Modaliteti podrške EU

U funkciji doprinosa ostvarenju ciljeva iz Smjernica, EU će ponuditi kombinaciju više vidova podrške. Konkretno, ponudiće podršku zemljama korisnicama IPA programa kod usvajanja i primjene pravnih propisa kakvi civilnom društvu pomažu ispuniti njegovu funkciju. Slično tome, ona će ponuditi i podršku institucijama javnog sektora kod unapređenja i realizacije strategija za razvoj civilnog društva. EU će i dalje promovirati učešće civilnog društva u prepristupnom procesu, uključujući u formulisanju, provođenju i praćenju provođenja sektorskih strategija za finansijsku podršku EU, koja će biti pojačana u sklopu programa IPA III.

Finansijska podrška OCD-ima i dalje će se dodjeljivati kroz kombinaciju više modaliteta finansiranja kako bi se odgovorilo na potrebe različitih vrsta OCD-a, uključujući potrebu za jačanjem njihove otpornosti. Oslanjajući se na iskustva iz perioda primjene IPA II i u okvirima

nadležnosti propisanih finansijskim pravilima i propisima, posebna pažnja i dalje će se posvećivati potrebi za dugoročnijim angažovanjem i fleksibilnom podrškom za osnovne djelatnosti, pospješivanju partnerstava i izgradnji koalicija. Nastaviće se i nastojanja da se uključuje manje organizacije, konkretno putem finansijske podrške za treća lica i fleksibilnog mehanizma podrške u odgovoru na njihove specifične potrebe. Civilno društvo će biti podržano i u sklopu sektorskih programa putem mjera kojima se unapređuju njihova uloga i kapaciteti za aktivno učešće u formulisanju i provođenju sektorskih strategija za finansijsku podršku EU.

Podrška će biti pružena i kroz bilateralne i regionalne kanale i biti usmjerena na lokalni, centralni i regionalni nivo. Rezultati svojstveni konkretnim projektima će se izvući iz Okvira za rezultate datog kao Dodatak A, dok će ishodi, ciljne vrijednosti i aktivnosti biti prilagođene

uslovima u svakoj od zemalja korisnica IPA programa. Tokom redovnih faza detaljnijeg programiranja i ugovaranja, definisaće se konkretne tematske oblasti na koje će biti usmjerena podrška a one će, između ostalog, uključivati prioritetne oblasti izvedene iz Ekonomskog investicionog plana. U pravilu će se favorizovati veće učešće OCD-a u oslovljavanju pitanja iz domena političkih kriterija (naročito transparentnosti, vladavine prava, borbe protiv korupcije, slobode izražavanja i medija te borbe protiv diskriminacije), ali i u svim ključnim ekonomskim reformama i usklađivanju s pravnom stečevinom EU, od dualne zeleno-digitalne tranzicije do ljudskog kapitala i društvenih pitanja.



5 — Osnove za specifične ciljeve i pokazatelje Smjernica

Specifični ciljevi i pokazatelji navedeni u ovim Smjernicama zasnovani su na grupi snažnih regionalnih i međunarodnih standarda.

Ciljevi i pokazatelji za podsticajno okruženje i odnose između OCD-a i institucija javnog sektora dati u Okviru za rezultate utemeljeni su u međunarodnom i evropskom okviru ljudskih prava, uključujući Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Konvencija o ljudskim pravima), kao i Povelju EU o osnovnim pravima, koja je obavezujuća za institucije i države članice Evropske unije kada primjenjuju pravo EU. Osim toga, oni su usklađeni i s preporukama, mišljenjima, smjernicama i kodeksima ponašanja koje su usvojili Vijeće/Savjet Evrope,

Organizacija za evropsku sigurnost i saradnju (u daljem tekstu: OSCE), Organizacija za evropsku saradnju i razvoj (u daljem tekstu: OECD), Ujedinjene nacije (u daljem tekstu: UN) i drugi međuvladini forumi, kao i sa sličnim dokumentima EU.

Kada je riječ o otpornosti i kapacitetima OCD-a, Smjernice su prvenstveno nadahnute Globalnim standardom za odgovornost OCD-a¹² koji je razvilo civilno društvo na globalnom nivou.

Okvir za rezultate dat kao Dodatak A predstavlja detaljne pokazatelje ishoda i rezultata odabranih za ove Smjernice. Opis standarda na kojima se Smjernice temelje dat je u Obrazloženju priloženom kao Dodatak B.

» Specifični ciljevi i pokazatelji navedeni u ovim Smjernicama zasnovani su na grupi snažnih regionalnih i međunarodnih standarda.

6 — Mjerenje rezultata i uticaja

Podršku koju pruža civilnom društvu DG NEAR će pratiti i ocjenjivati na više nivoa. Konkretno, vršiće praćenje i ocjenjivanje na nivou projekata i programa te analizirati razvoj situacije u pogledu civilnog društva na zapadnom Balkanu i u Turskoj, između ostalog u funkciji

utvrđivanja ključnih oblasti na koje će trebati obratiti posebnu pažnju i u kojima će biti potrebno pružiti podršku. To će se ostvarivati kroz redovne aktivnosti praćenja, služeći se pokazateljima i izvorima podataka navedenim u Smjernicama i njihovim dodacima. Podaci

anketa, intervju i dubinskih fokus grupa. Nalazi će se provjeravati s OCD-a, organima javnog sektora i drugim relevantnim akterima.

12 <https://accountablenow.org/the-global-standard-for-cso-accountability/>



Dodatak A

Okvir za rezultate



PREGLED SPECIFIČNIH CILJEVA

Opći cilj je jačanje participativnih demokratija i procesa usklađivanja sa EU u regiji proširenja putem unapređenog doprinosa civilnog društva

SPECIFIČNI CILJ



Uspostavljeno podsticajno okruženje za provođenje aktivnosti civilnog društva.

SC 1.1. Svi pojedinci i pravna lica u regiji proširenja mogu osnovati, priključiti se i učestvovati u neformalnim i/ili registrovanim organizacijama, imaju pravo na mirno okupljanje i slobodno izražavanje

SC 1.2. Javni organi štite OCD-a od ometanja i napada i poštuju njihovo pravo na privatnost

SC 1.3. Mjere borbe protiv ekstremizma, terorizma, pranja novca ili korupcije usmjerene su i srazmjerne, u skladu s pristupom zasnovanom na rizicima i poštuju standarde ljudskih prava u oblasti slobode udruživanja, okupljanja i izražavanja

SO 1.4. Javni organi OCD-e tretiraju ravnopravno s drugim subjektima (kao što su privredna društva) i jednako bez obzira na njihovu djelatnost

SC 1.5. Centralni, odnosno lokalni javni organi imaju politike i pravila kojima se pospješuje rad malih organizacija u zajednici i građanskih inicijativa (tzv. grassroot organizacija).

SC 1.6. Svi OCD-i mogu slobodno tražiti i primati sredstva

SC 1.7. OCD-ima je dostupna javna finansijska i ne-finansijska podrška u zemljama korisnicama IPA programa i pruža se na transparentan, odgovoran, pravedan i nediskriminativan način

SC 1.8. Pojedinci i korporacije uživaju poreske pogodnosti po osnovu svojih donacija OCD-ima

SC 1.9. OCD-ima su dostupne poreske pogodnosti

SC 1.10. Javne politike i zakonsko okruženje pružaju podsticaje i pospješuju volontiranje i rad u OCD-ima



Ojačani saradnja i partnerstvo između OCD-a i institucija javnog sektora.

SC 2.1. Institucije i organi javnog sektora uključuju OCD-e u postupke donošenja odluka i javnih politika

SC 2.2. Institucije i organi javnog sektora priznaju značaj civilnog društva za društvenu raspravu o javnim politikama i procesu evropskih integracija

SC 2.3. Javni organi doprinose jačanju civilnog društva tako što sarađuju s njim u okvirima strateških politika i relevantnih institucionalnih mehanizama



Povećani kapaciteti i otpornost OCD-a za učinkovitije provođenje njihovih aktivnosti.

SC 3.1. Interne rukovodne strukture OCD-a vode se načelima dobrog upravljanja

SC 3.2. OCD-i imaju sposobnost da informišu javnost o rezultatima svojih aktivnosti

SC 3.3. OCD-i su transparentni u vezi sa svojim programskim aktivnostima i izvorima sredstava

SC 3.4. OCD-i prate i ocjenjuju rezultate i uticaj svog rada

SC 3.5. OCD-i se služe istraživanjem i podacima kao osnovom za svoj rad

SC 3.6. OCD-i djeluju u okviru pravednih partnerskih odnosa punih poštovanja kako bi ostvarili zajedničke ciljeve

SC 3.7. OCD-i imaju diversifikovanu bazu izvora sredstava

SC 3.8. OCD-i imaju učinkovite, osnažene i unapređene kadrove



OKVIR ZA REZULTATE

OPĆI CILJ/UTICAJ

Opći cilj je jačanje participativnih demokratija i procesa usklađivanja sa EU u regiji proširenja putem unapređenog doprinosa civilnog društva

SPECIFIČNI CILJ



1 Uspostavljeno je podsticajno okruženje za provođenje aktivnosti civilnog društva

Specifični cilj

1.1

Svi pojedinci i pravna lica u regiji proširenja mogu osnovati, priključiti se i učestvovati u neformalnim i/ili registrovanim organizacijama, imaju pravo na mirno okupljanje i slobodno izražavanje.

» Pokazatelj 1.1.a

Stepen u kom relevantno domaće zakonodavstvo osigurava sljedeće:

- » udruženja se mogu osnovati ili registrovati bez diskriminacije po bilo kom osnovu;
- » ne postoje nezakonita ograničenja obima njihovih aktivnosti ili rada na ostvarivanju ciljeva;
- » do njihovog ukidanja može doći isključivo na osnovu odluke nezavisnog i nepristrasnog suda;
- » ne postoje nezakonita ograničenja slobode mirnog okupljanja;
- » slobodu izražavanja uživaju svi, ne nameću se nezakonita ograničenja.

» Relevantni EU i drugi standard

—Evropska konvencija o ljudskim pravima (engl. skr. ECHR) član 11. – sloboda okupljanja i izražavanja, član 10. – sloboda izražavanja
—Povelja EU o osnovnim pravima: član 12. – sloboda okupljanja i udruživanja; član 11 – sloboda izražavanja
—OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi

udruživanja, 2015.
—Smjernice ODIHR-a za zaštitu branilaca ljudskih prava
—Vijeće/Savjet Evrope, Preporuka CM/Rec(2007)14 Odbora ministara državama članicama o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, 10.10.2007. godine, st. 44.

—Vijeće/Savjet Evrope, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, 1950, članovi 10. i 11.



Specifični cilj

1.2

Javni organi štite OCD-e od ometanja i napada i poštuju njihovo pravo na privatnost

» **Pokazatelj 1.2.a** **Stepen u kom OCD-i imaju pristup djelotvornim instrumentima da ospore i zahtijevaju revidiranje odluka koje utiču na uživanje njihovih prava.**

» Relevantni EU i drugi standardi

- Pravna stečevina EU, poglavlje 23: Pravosuđe i osnovna prava
- Vijeće/Savjet Evrope, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, 1950, član 13.
- OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 36
- Generalna skupština UN-a, Deklaracija o pravima i odgovornostima pojedinaca, grupa i organa društva u promovisanju i zaštiti univerzalno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda (Deklaracija UN-a o braniocima ljudskih prava), 1998, član 9.
- Deklaracija UN-a o braniocima ljudskih prava, član 9. stav 5
- Povelja EU o osnovnim pravima, član 47.
- Evropski sud za ljudska prava, Vodič o članu 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima, ažuriran 31.12.2021. godine, stavovi 32-44.
- OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 116-117.

» **Pokazatelj 1.2.b** **Stepen u kom zakon štiti OCD-e od prijetnji, napada, pravnog nasilja i diskriminatornog postupanja, naročito:**

- » prijetnji koje uključuju zastrašivanje, uznemiravanje, klevetu te govor mržnje na internetu i van njega;
- » napada koji uključuju nasilništvo, fizičko zlostavljanje, pretresanje i oštećenje imovine;
- » pravno nasilje, uključujući neosnovano lišavanje slobode i pritvor, nezakonito ometanje komunikacije i zloupotrebu krivičnih, građanskih i upravnih postupaka ili prijetnje istima;
- » diskriminatorno postupanje, uključujući nesrazmjerne zahtjeve za izvještavanje za OCD-e.

» Relevantni EU i drugi standardi

- Deklaracija UN-a o braniocima ljudskih prava, 1998, član 12. stav 3.
- Vijeće/Savjet za ljudska prava UN-a, Izvještaj specijalnog izvjestioca o braniocima ljudskih prava, UN Doc. A/HRC/25/55, 23.12.2013. godine, st. 55.
- ECHR članovi 2., 3., 5., 6., 8., 11., 14. i član 1./protokol 1., član 1./protokol 12.,
- Povelja EU, članovi 4., 6., 7., 17., 21., 47.
- OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015., st. 94 i st. 228.

**» Pokazatelj 1.2.c Udio OCD-a koji učinkovito djeluju bez prijetnji, napada, pravnog nasilja i diskriminatornog postupanja, po:**

- » broju žalbi po osnovu nedostatka zaštite za OCD-e;
- » broju napada na OCD-e i njihove članove;
- » broju slučajeva oštećenja imovine;
- » broju slučajeva diskriminatornog postupanja u vezi s izvještavanjem;
- » broja slučajeva u kojima su kancelarije OCD-a nezakonito pretresane ili podvrgnute inspekcijama;
- » broj slučajeva ometanja komunikacije OCD-a.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 1.2.b.

1.3.a

Specifični cilj**1.3**

Mjere borbe protiv terorizma, pranja novca ili korupcije usmjerene su i srazmjerne, u skladu s pristupom zasnovanom na rizicima i poštuju standarde ljudskih prava u oblasti slobode udruživanja, okupljanja i izražavanja

» Pokazatelj 1.3.a

Stepen u kom zakoni za borbu protiv ekstremizma, terorizma, pranja novca i korupcije ne ograničavaju nepotrebno legitimne aktivnosti OCD-a.

» Relevant EU and other standards

- Vijeće/Savjet Evrope, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, 1950, članovi 10. i 11.
- Vijeće/Savjet EU za ljudska prava, Izvještaj specijalnog izvjestioca o unapređenju i zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u borbi protiv terorizma, Martin Šajnin: Deset oblasti najboljih praksi u borbi protiv teroriz-

- ma, UN Doc. /HRC/16/51, 22.12.2010. godine, stavovi 14., 16, 26f-31.
- Vijeće/Savjet EU za ljudska prava, Izvještaj specijalnog izvjestioca o unapređenju i zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u borbi protiv terorizma:
- Uticaj mjera za borbu protiv terorizma i nasilnog eks-

tremizma na građanski prostor i prava aktera civilnog društva i branilaca ljudskih prava, UN Doc. A/HRC/40/52, 1.03.2019. godine, stavovi 8., 20., 25., 27., 42., 34-35.

**» Pokazatelj 1.3.b**

Udio OCD-a čija sposobnost da provode legitimne aktivnosti nije ograničena primjenom zakona u funkciji borbe protiv ekstremizma, terorizma, pranja novca i korupcije, posebno:

- » pravnim nasiljem zbog navodnih veza sa ekstremizmom, terorizmom, pranjem novca i korupcijom;
- » diskriminatornim ograničenjima finansiranja;
- » odlukama nadležnih organa ili banaka kojima se OCD-ima onemogućava da otvore račune u bankama, šalju ili primaju sredstva.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 1.3.a.

Specifični cilj**1.4**

Javni organi OCD-e tretiraju ravnopravno s drugim subjektima (kao što su privredna društva) i jednako bez obzira na njihovu djelatnost

» Pokazatelj 1.4.a

Stepen u kom (1) se zakonima od OCD-a ne traži da dostavljaju više izvještaja i informacija i (2) OCD-i ne podliježu većem broju inspekcija i sankcija od privrednih društava, pod istim uslovima.

» Relevantni EU i drugi standardi

—Evropski sud za ljudska prava, Vodič o članu 11. Evropske konvencije o ljudskim pravima, 31.12.2021. godine, stavovi 160., 164.

—OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 104., 212., 214., 225., 226., 228., 234., 252.

—Evropski sud za ljudska prava, Vodič o članu 11. stav 169.

**Specifični cilj****1.5****Centralni, odnosno lokalni javni organi imaju politike i pravila kojima se pospješuje rad malih organizacija u zajednici i građanskih inicijativa (grassroot organizacija)****» Pokazatelj 1.5.a Malim organizacijama na nivou zajednice, lokalnim organizacijama i građanskim inicijativama zakonski je dozvoljeno da rade bez registracije****» Relevantni EU i drugi standardi**

- OSCE/Smjernice ODIHR-a o zaštiti branilaca ljudskih prava, 2014, stav 65.
- Vijeće/Savjet za ljudska prava UN-a, Specijalni izvjestilac o stanju u oblasti branilaca ljudskih prava, UN Doc.

- A/59/401, 01.10.2004. godine, st. 82 (a).
- OSCE, Dokument s Moskovskog skupa Konferencije o ljudskoj dimenzije KEBS, Moskva, 1991., stav 43.
- OSCE, Istanbulska povelja za evropsku sigurnost III. Naš

zajednički odgovor, Istanbul, 1999., stav 27.

» Pokazatelj 1.5.b Prema zakonu, neregistrovane male organizacije na nivou zajednice, lokalne organizacije i građanske inicijative uživaju ista prava na učešće u postupcima donošenja odluka kao i registrovani OCD-i.**» Relevantni EU i drugi standardi**

- Generalna skupština UN-a, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 1966., član 25. stav (a)
- Odbor za ljudska prava UN-a, Opći komentar 25., stav 8.
- Vijeće/Savjet Evrope, Odbor ministara, Smjernice za građansko učešće u političkom odlučivanju,

- CM(2017)83-final, usvojene 27.09.2017. godine, stav 2. (d).
- Povelja EU o osnovnim pravima, članovi 25., 26.
- Vijeće/Savjet Evrope, Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina, 1995., član 15.
- Vijeće/Savjet Evrope, Savjetodavni odbor za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, Komentar

o djelotvornom učešću pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, društvenom i privrednom životu i javnim poslovima, ACFC/31DOC(2008)001, usvojen 27.02.2008. godine, stav 19.

— Deklaracija UN-a o braniocima ljudskih prava, 1998., član 8.



Specifični cilj

1.6

Svi OCD-i mogu slobodno tražiti i primati sredstva

» Pokazatelj 1.6.a

Stepen u kom relevantni zakoni dopuštaju OCD-ima da traže sredstva iz različitih izvora, između ostalog i iz inostranstva, bez neopravdanih ograničenja, u pogledu:

- » donacija u gotovini ili naturi iz svih izvora;
- » finansiranja iz budžeta domaćih javnih institucija;
- » finansiranja od institucionalnih, korporativnih ili pojedinačnih donatora;
- » finansiranja od stranih vlada, odnosno multilateralnih agencija.

» Relevantni EU i drugi standardi

—Vijeće/Savjet za ljudska prava UN-a, Izvještaj specijalnog izvjestioca o pravima na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja, Maina Kiai, UN Doc. A/HRC/23/39, 24.04.2013. godine, st. 8.
—Odbor za ljudska prava UN-a, Viktor Korneenko i dr.

protiv Bjelorusije, Saopštenje br. 1274/2004, U.N. Doc. CCPR/C/88/D/1274/2004 (2006), st. 7.2.
—Vijeće/Savjet za ljudska prava UN-a, Izvještaj specijalnog izvjestioca o pravima na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja, Maina Kiai, UN Doc. A/

HRC/23/39, 24.04.2013. godine, st. 10, 17
—OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015., st. 220.
—Sud pravde Evropske unije, Komisija protiv Mađarske, C-78/18, 18.06.2020. godine.

» Pokazatelj 1.6.b

Udio OCD-a koji mogu pristupiti različitim izvorima sredstava bez neprimjerenog miješanja vlasti.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 1.6.a

Specifični cilj

1.7

OCD-ima je dostupna javna finansijska i nefinansijska podrška u zemljama korisnicama IPA programa i pruža se na transparentan, odgovoran, pravedan i nediskriminativan način

» Pokazatelj 1.7.a

Iznos javnih sredstava dostupnih za OCD-e i udruženja jasno je naveden u zakonima i drugim pravnim propisima, a prava i dužnosti državnog organa nadležnog za određivanje i revidiranje nivoa dostupnih javnih sredstava jasno su definisani zakonom.

» Relevantni EU i drugi standardi

OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 203, 207.



» Pokazatelj 1.7.b Procenat javnog budžeta koji se zaista isplaćuje OCD-ima na godišnjem nivou.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 1.7.a

» Pokazatelj 1.7.c Stepen u kom zakonske odredbe kojima se uređuje raspodjela javnih sredstava OCD-ima osiguravaju da su:

- » su kriteriji za finansiranje jasno definisani, objektivni i javno objavljeni;
- » je ocjenjivanje prijedloga jasno i nepristrasno;
- » su sukobi interesa jasno regulisani;
- » su uslovi izvještavanja jasni i srazmjerni.

» Relevantni EU i drugi standardi

OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 205-206, 208, 210-213, 214

» Pokazatelj 1.7.d Centralne vlasti javno objavljuju dovoljno detaljne informacije o raspodjeli sredstava da se mogu identifikovati pojedinačne doznake.

» Relevantni EU i drugi standardi

OSCE/ODIHR-Venice Commission Guidelines on Freedom of Association, 2015, para. 209, 211.

» Pokazatelj 1.7.e Udio OCD-a koji navode da je raspodjela budžetskih sredstava transparentna, pravedna i nediskriminativna.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 1.7.d

» Pokazatelj 1.7.f Javno finansiranje ne isključuje OCD-e na osnovu sastava njihovog članstva.

» Relevantni EU i drugi standardi

OEBS/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 208.-210.



Specifični cilj

1.8

Pojedinci i korporacije uživaju poreske pogodnosti po osnovu svojih donacija OCD-ima

» Pokazatelj 1.8.a Poreski propisi omogućuju poreske olakšice u vezi s:

- » ličnim davanjima;
- » korporativnim davanjima

» Relevantni EU i drugi standardi

— Vijeće/Savjet Evrope, Odbor ministara, Preporuke Odbora ministara državama članicama o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, CM/Rec(2007)14, CM/Rec(2007)14, adopted on 10 October 2007, para. 57;

— OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 206, 223.

» Pokazatelj 1.8.b Udio privatnih lica koja su dala novac OCD-ima.

» Relevantni EU i drugi standardi

n/p

Specifični cilj

1.9

OCD-ima su dostupne poreske pogodnosti

» Pokazatelj 1.9.a Stepen u kom važeći poreski propisi predviđaju da:

- » prihodi OCD-a iz bespovratnih sredstava (grantova), donacija i članarina, prihodi od privrednih djelatnosti, investicioni prihodi, nekretnine, pokloni i naslijeđe ne podliježu oporezivanju;
- » sav višak dobiti ili profit nastao putem obavljanja privredne djelatnosti koji se koristi za aktivnosti OCD-a ne podliježe porezu na dobit/porezu na profit.

» Relevantni EU i drugi standardi

— Vijeće/Savjet Evrope, Odbor ministara, Preporuke Odbora ministara državama članicama o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, CM/Rec(2007)14, usvojene

10.10.2007. godine, stav 57
— OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 223.



Specifični cilj

1.10

Javne politike i zakonsko okruženje pružaju podsticaje i pospješuju volontiranje i rad u OCD-ima

» Pokazatelj 1.10.a Usvojeni su zakoni kojima se reguliše volontiranje.

» Relevantni EU i drugi standardi

— Rezolucija Generalne skupštine UN-a, Preporuke o podršci za volontiranje, UN Doc. A/RES/56/38, 10.01.2002. godine.

— Saopštenje Evropske komisije o Politikama EU i volonterstvu: Prepoznavanje i promovisanje prekograničnih

volonterskih aktivnosti u EU, COM(2011) 568 final, 20.09.2011. godine, str. 3, 11.

» Pokazatelj 1.10.b Strategijama i programima vlade za volontiranje podržava se volontiranje za OCD-e i dodjeljuje dovoljno sredstava za njihovu realizaciju.

» Relevantni EU i drugi standardi

— Vijeće/Savjet Evropske Unije, Zaključci o ulozi volonterskih aktivnosti u socijalnim politikama, 14552/11, 3.10.2011. godine, str. 7.

— Saopštenje Evropske komisije o Politikama EU i volonterstvu: Prepoznavanje i promovisanje prekograničnih volonter-
lonskih aktivnosti u EU, COM(2011) 568 final, 20.09.2011. godine, str. 3

» Pokazatelj 1.10.c Udio OCD-a koji koriste državne strategije i programe zapošljavanja.

» Relevantni EU i drugi standardi

OSCE/ODIHR-Smjernice Venecijanske komisije o slobodi udruživanja, 2015, st. 225, 228, 233, 237



» Pokazatelj 1.10.d Udio OCD-a koji koriste državne strategije i programe volontiranja.

» Relevantni EU i drugi standardi

Rezolucija Generalne skupštine UN-a, Preporuke o podršci za volontiranje, UN Doc. A/RES/56/38, 10.01.2002. godine.

» Pokazatelj 1.10.e Udio zaposlenih u OCD-ima u odnosu na ukupan broj zaposlenih

» Relevantni EU i drugi standardi

n/p

» Pokazatelj 1.10.f Procenat lica koja su volontirala u nekoj organizaciji.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 1.10.a, 1.10.b, 1.10.d.



SPECIFIČNI CILJ



Ojačana saradnja i partnerstvo između OCD-a i institucija javnog sektora

Specifični cilj

2.1

Institucije i organi javnog sektora uključuju OCD-e u postupke donošenja odluka i javnih politika

» Pokazatelj 2.1.a

Učinkovito se provode konsultacije sa OCD-ima o zakonima, podzakonskim aktima, strategijama i drugim aktima od javnog interesa i reformama politika:

- » OCD-i imaju pristup nacrtima dokumenata od početka postupka njihove izrade do kraja postupka usvajanja;
- » ostavlja se najmanje 15 dana za komentare prije nego nacrt dokumenta uđe u postupak usvajanja;
- » vanredni/ubrzani postupci usvajanja propisa bez omogućavanja konsultacija primjenjuju se samo u izuzetnim slučajevima i kada je to opravdano;
- » izvještaji o rezultatima javnih konsultacija, uključujući razloge za odbijanje komentara, pravovremeno se objavljuju;
- » članovi radnih grupa iz OCD-a se biraju na osnovu javnog poziva, jasnih kriterija i u skladu s ravnopravnim postupanjem;
- » članovi radnih grupa iz OCD-a predstavljaju cijelo društvo, uključujući udruženja žena, LGBTIQ zajednicu, migrante, manjine, udruženja osoba s invaliditetom i druge, po potrebi, a u skladu s pristupom zasnovanom na ljudskim pravima.

» Relevantni EU i drugi standardi

- Preporuka Vijeća/savjeta Evrope Rec(2001)19 Odbora ministara državama članicama o učešću građana u lokalnom javnom životu, 6.12.2001., Dodatak 1, stav 12.
- Generalna skupština UN-a, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 1966, član 25. stav (a)
- Odbor za ljudska prava UN-a, Opšti komentar 25, stav 8.
- Vijeće/Savjet Evrope, Odbor ministara, Smjernice za građansko učešće u političkom odlučivanju, CM(2017)83-final, usvojene 27.09.2017. godine, stav 2 (d).
- Povelja EU o osnovnim pravima, članovi 25. i 26.
- Vijeće/Savjet Evrope, Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina, 1995, član 15.
- Vijeće/Savjet Evrope, Savjetodavni odbor za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, Komentar na djelotvorno učešće pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, društvenom i privrednom životu i javnim poslovima, ACF c/31DOC(2008)001, usvojen 27.02.2008. godine, stav 19.
- Deklaracija UN-a o braniocima ljudskih prava, 1998, član 8.
- Vijeće/Savjet Evrope, Dodatni protokol uz Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi o pravu učešća u poslovima lokalnih vlasti, članovi 1-3. Potpisale i ratifikovale Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija. Potpisala Albanija.
- Vijeće/Savjet Evrope, Odbor ministara, Smjernice za građansko učešće u političkom odlučivanju, CM(2017)83 final, 27.09.2017. godine.
- EU/SIGMA Principi javne uprave 2017. Princip 11, Politike i zakonodavstvo su izrađeni na inkluzivan način koji omogućava aktivno učešće društva i koordinaciju različitih stavova unutar vlade.
- Saopštenje EK - Ka snažnijoj kulturi konsultacija i dijaloga - Opšta načela i minimalni standardi za konsultacije zainteresovanih strana od strane Komisije,



- COM (2002) 704
- Radni dokument osoblja Komisije - Primjena Pristupa zasnovanog na ljudskim pravima na međunarodna partnerstva, SWD(2021) 179
- Evropski konsenzus o razvoju „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost” (2017)5

» Pokazatelj 2.1.b OCD-i su efektivno uključeni u mehanizme za nadzor.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 2.1.a.

» Pokazatelj 2.1.c Udio OCD-a uključenih u konsultacije u postupku izrade izvještaja države po osnovu preuzetih međunarodnih obaveza u oblasti ljudskih prava i drugih zakonskih obaveza i provođenju preporuka nadležnih organa datih sporazuma.

» Relevantni EU i drugi standardi

- Međunarodni instrumenti za ljudska prava UN-a, Zbirka smjernica o formatu i sadržaju izvještaja koje dostavljaju države potpisnice međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima, UN Doc. HRI/GEN/2/Rev.6, 3.06.2009. godine, str. 13.
- Odbor UN-a za ukidanje svih vidova rasne diskriminacije u Međunarodnim instrumentima za ljudska prava UN-a, Zbirka smjernica o formatu i sadržaju izvještaja koje dostavljaju države potpisnice međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima, UN Doc. HRI/GEN/2/Rev.6, 3.06.2009. godine, str. 50.
- Odbor UN-a za prava djeteta u Međunarodnim instrumentima za ljudska prava UN-a, Zbirka smjernica o formatu i sadržaju izvještaja koje dostavljaju države potpisnice međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima, UN Doc. HRI/GEN/2/Rev.6, 3.06.2009. str. 91.
- Odbor UN-a za prava radnika migranata u Međunarodnim instrumentima za ljudska prava UN, Zbirka smjernica o formatu i sadržaju izvještaja koje dostavljaju države potpisnice međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima, UN Doc. HRI/GEN/2/Rev.6, 3.06.2009. str. 129
- Vijeće/Savjet Evrope, Savjetodavni odbor za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina, Nacrt državnih izvještaja koji se dostavljaju u skladu s petim ciklusom praćenja Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, 4-8.03.2019. godine, stav I.c.



Specifični cilj

2.2

Institucije i organi javnog sektora priznaju značaj civilnog društva za društvenu raspravu o javnim politikama i procesu evropskih integracija

» Pokazatelj 2.2.a Stepen u kom OCD-i pozitivno ocjenjuju postupanje javnih službenika prema civilnom društvu.

» Relevantni EU i drugi standardi

Deklaracija UN-a o braniocima ljudskih prava, 1998, član 8.

Specifični cilj

2.3

Javni organi doprinose jačanju civilnog društva tako što saraduju s njim u strateškim okvirima javnih politika i relevantnih institucionalnih mehanizama

» Pokazatelj 2.3.a Udio OCD-a koji su efektivno konsultovani u sklopu izrade strategija o saradnji s civilnim društvom.

» Relevant EU and other standardi

Vidjeti 2.1a

» Pokazatelj 2.3.b Korisnice IPA programa usvojile su trenutno važeće strategije za saradnju s civilnim društvom.

» Relevantni EU i drugi standardi

Zasnovano na tumačenju standarda pod 2.1a

» Pokazatelj 2.3.c Strategije za saradnju s civilnim društvom prate usvojeni budžetirani akcioni planovi.

» Relevantni EU i drugi standardi

Zasnovano na tumačenju standarda pod 2.1a



» **Pokazatelj 2.3.d** Udio OCD-a koji strategije o saradnji s civilnim društvom ocjenjuju kao relevantne i učinkovite.

» Relevantni EU i drugi standardi

Vidjeti 2.1.a

» **Pokazatelj 2.3.e** Javne strukture nadležne za provođenje strategija o saradnji s civilnim društvom raspolažu odgovarajućim resursima.

» Relevantni EU i drugi standardi

Zasnovano na tumačenju standarda pod 2.1a

» **Pokazatelj 2.3.f** Mehanizmi za dijalog između vijeća/savjeta za saradnju s civilnim društvom i centralnih vlasti svrsishodno uključuju OCD-e u smislu da:

- » raspolažu usaglašenim programom rada;
- » raspolažu usaglašenim poslovnikom;
- » redovno se sastaju;
- » njihova pravila omogućavaju OCD-ima da sazivaju sastanke i učestvuju u utvrđivanju dnevnog reda;
- » provode se adekvatne popratne aktivnosti u odnosu na donesene zaključke i preporuke.

» Relevantni EU i drugi standardi

Zasnovano na tumačenju standarda pod 2.1a



SPECIFIČNI CILJ



Povećani kapaciteti i otpornost OCD-a za učinkovitije provođenje njihovih aktivnosti.

Specifični cilj

3.1

Interne rukovodne strukture OCD-a vode se načelima dobrog upravljanja.

» Pokazatelj 3.1.a

Udio OCD-a s nezavisnim i učinkovitim rukovodnim tijelom čiji opis poslova jasno uključuje nadzor strateških ciljeva, uticaja, upravljanja, postupanja po propisima i odgovornosti organizacije, u skladu sa Obavezom 12 iz Globalnog standarda.

» Relevantni EU i drugi standardi

— Globalni standard za odgovornost OCD-a, 12 obaveza za dinamičku odgovornost, Materijali sa smjericama, 2019, str. 30-31. Može se preuzeti sa: https://www.csostandard.org/wp-content/uploads/2019/09/2017_

— The-Global-Standard-Guidance-Materials.pdf.
— Globalni standard za odgovornost OCD: Obaveza 12

» Pokazatelj 3.1.b

Udio OCD-a koji redovno provjeravaju moguće sukobe interesa u kontekstu političkih, ekonomskih i ličnih odnosa svojih rukovodnih organa.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 12

» Pokazatelj 3.1.c

Udio OCD-a koji dijele relevantne informacije o svojoj organizaciji služeći se sredstvima i kanalima koji su dostupni svim zainteresovanim stranama, konkretno objavljujući:

» svoj statut

» strukturu rukovodstva

» politike organizacije

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 8



» Pokazatelj 3.1.d Udio OCD-a koji imaju politiku o rodnoj ravnopravnosti.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 2

» IPokazatelj 3.1.e Udio OCD-a koji imaju strategiju, uključujući viziju, misiju i ciljeve.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 12

Specifični cilj

3.2

OCD-i imaju sposobnost da informišu javnost o rezultatima svojih aktivnosti

» Pokazatelj 3.2.a Udio OCD-a koji raspolažu najmanje jednim kanalom komunikacije putem interneta

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 8

» Pokazatelj 3.2.b Udio OCD-a koji imaju osoblje specijalizovano za komunikaciju

» Relevantni EU i drugi standardi

n/p

» Pokazatelj 3.2.c Udio OCD-a koji saraduju s medijima.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-e: Obaveza 6



Specifični cilj

3.3

OCD-i su transparentni u vezi sa svojim programskim aktivnostima i izvorima sredstava

» Pokazatelj 3.3.a Udio OCD-a koji objavljuju godišnje izvještaje o radu i finansijske izvještaje.

» Relevantni EU i drugi standardi Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 8

» Pokazatelj 3.3.b Udio OCD-a koji objavljuju informacije o izvorima sredstava i iznosima primljenim tokom prethodne godine.

» Relevantni EU i drugi standardi Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 10

» Pokazatelj 3.3.c Stepen poverenja javnosti u OCD-e.

» Relevantni EU i drugi standardi Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 12

Specifični cilj

3.4

CSOs monitor and evaluate the results and impact of their work

» Pokazatelj 3.4.a Udio OCD-a koji su proveli ocjenu učinaka svog rada u prethodnoj godini

» Relevantni EU i drugi standardi Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 4



Specifični cilj

3.5

OCD-i se služe istraživanjem i podacima kao osnovom za svoj rad

» Pokazatelj 3.5.a Udio OCD-a čiji rad je zasnovan na podacima prikupljenim kroz istraživanja

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 7

» Pokazatelj 3.5.b Udio OCD-a čiji rad je zasnovan na konsultacijama s licima na koja utiče njihov trenutni ili budući rad

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 1

Specifični cilj

3.6

OCD rade u okviru pravednih partnerstava punih poštovanja kako bi ostvarile zajedničke ciljeve

» Pokazatelj 3.6.a Udio OCD-a koji učestvuju u lokalnim, centralnim i međunarodnim mrežama OCD-a.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 6

» IPokazatelj 3.6.b Udio OCD uključenih u međusektorska partnerstva sa akademskim sektorom, socijalnim partnerima i privatnim sektorom.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 6



Specifični cilj

3.7

OCD-i imaju diversifikovanu bazu izvora sredstava

» Pokazatelj 3.7.a Udio OCD-a s diversifikovanim izvorima donatorskih prihoda.

» Relevantni EU i drugi standardi n/p

» IPokazatelj 3.7.b Udio OCD-a koji sredstva prikupljaju iz izvora koji nisu donatori, kao što su kroz članarine, korporativna/lična davanja i Obavljanje djelatnosti koje donose prihode.

» Relevantni EU i drugi standardi n/p

Specifični cilj

3.8

OCD-i imaju učinkovite, osnažene i unapređene kadrove

» Pokazatelj 3.8.a Udio OCD-a koji imaju stalno zaposlene

» Relevantni EU i drugi standardi Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 9

» Pokazatelj 3.8.b Udio OCD-a koji imaju kadrovsku politiku

» Relevantni EU i drugi standardi Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 9



» Pokazatelj 3.8.c Udio OCD-a koji su objavili konkurse za popunu upražnjenih radnih i volonterskih mjesta u prethodnoj godini.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 9

» Pokazatelj 3.8.d Udio OCD-a čije politike podstiču zapošljavanje raznovrsne radne snage.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 9

» Pokazatelj 3.8.e Udio OCD-a čiji zaposleni i volonteri su prošli neki vid stručnog usavršavanja u prethodnoj godini.

» Relevantni EU i drugi standardi

Globalni standard za odgovornost OCD-a: Obaveza 9

